

PRÁCE PORODNÍ ASISTENTKY NA GYNEKOLOGICKÉM ODDĚLENÍ

VYUŽITÍ METOD VLHKÉHO HOJENÍ U SEKUNDÁRNĚ SE HOJÍCÍCH RAN

por. as. R. Šálová

Gynekologicko-porodnická klinika 1. LF UK a VFN, Praha

Již v letech 1962–63 prof. George Winter v rámci výzkumného úkolu porovnával hojení ran v suchém a vlhkém prostředí. Zjistil při tom, že ve vlhkém prostředí se nová epidermis tvoří až o 40 % rychleji než v prostředí suchém. Došel k závěru, že nově utvořené epidermální buňky mohou podstatně snadněji migrovat po vlhkém povrchu. V suchém prostředí jim v migraci překáží tvořící se strup, tím dochází k dehydrataci a k zániku buněk. Proto trvá hojení podstatně déle.

Ideální obvazový materiál by měl zajistit, aby rána:

1. Zůstala vlhká, nikoli však macerovaná.
2. Nebyla infikována.
3. Byla bez nekrotické tkáně a nadbytečného exsudátu.
4. Zůstala neporušená při výměně obvazu.
5. Byla bez toxických chemických částic či vláken.
6. Měla optimální teplotu pro své hojení.

Ideální teplota pro hojení rány je 37 stupňů Celsia. Při každém převazu dochází k poklesu teploty, tím ke změně pH a k zastavení procesu hojení na 6–8 hodin. Nové materiály nám umožňují převazovat v delších časových intervalech. Nejdříve se převaz provádí po 24 hodinách, interval se dá, podle druhu rány, prodloužit až na 7 dní. Při každém převazu okolí rány odezinfikujeme, ránu samotnou vypláchneme fyziologickým roztokem, popřípadě roztokem Octoniseptu. Nepoužíváme peroxid vodíku. Fyziologický nebo Ringerův roztok slouží k odstranění nečistot, svým složením jsou fyziologické tělní tekutině. Pokud je rána infikovaná, zavádíme inadinový drén. Jeho výhodou oproti gumovému drénu, který pouze odvádí sekret z rány, jsou jeho antiseptické účinky. Po celých 24 hodin umožňují molekuly povidon jódu, kterými je napuštěn, rovnoměrné uvolňování jódu do rány. Má široké spektrum pokrytí – *Pseudomonas*, *Staphylococcus aureus*, spory, plísně, MRSA (methicilin rezistentní *Staphylococcus aureus*). Pokud má pacientka na jód alergii, máme k dispozici další terapeutické materiály. Je to na příklad: Actisorb, NU-gel, Flamigel, Sorbalgon, Kaltostat a mnoho dalších. Všechny tyto materiály se řadí do několika generických skupin. Podrobně byly všechny seřazeny a popsány v červnové příloze časopisu Sestra 2004 jako Péče o rány – manuál.

Actisorb se používá u infikovaných, zapáchajících ran. Obsahuje aktivní uhlí impregnované stříbrem. Aktivní uhlí pohlcuje bakterie a molekuly páchnoucích látek, stříbro ničí mikroorganismy, má tedy baktericidní účinky. Pokud rána silně sekretuje, provádí se výměna za 24 hodin, jinak lze na ráně ponechat 3–7 dnů.

NU-gel je hydrogel s alginátem, který byl vyvinut na vytvoření ideálního vlhkého prostředí a pomáhá nám odstraňovat nekrotické povlaky.

Sorbalgon a Kaltostat jsou algináty, vyrobeny jako polymer z hnědých mořských řas. Obsahují vlákna kalcium alginátu, při absorpci exsudátu dochází k výměně sodíkových iontů v exsudátu za vápníkové ionty v alginátu. Vlákna alginátu se mění v gel, který krásně vyplní celý defekt, účinkuje jako vlhký obvaz, zmenšuje sekreci z rány a podporuje granulaci.

V poslední době velmi často používáme folie. Jsou vyrobeny z polyuretanového filmu, adherují k pokožce, nikoliv k ráně. Jsou prostupné pro vodní páry a kyslík, působí jako bakteriální bariéra. Nesmí na infikovanou ránu. Zástupce je na příklad Tegaderm, Bioclusive. Aplikujeme je na suturu pacientkám s anamnézou sekundárního hojení rány nebo jako profylaxi. Denně ránu pod folií kontrolujeme a můžeme ji na sutuře ponechat až do odstranění stehů.

Velmi důležité je také sekundární krytí rány. Jako naprosto nevhodná je gáza. Stejně jako další suché obvazy nevytváří vlhké prostředí. Za žádných okolností by neměla být použita na krytí granulující tkáň. Taje velmi křehká a citlivá, může se velmi snadno přilepit na gázu a při následném převazu dojde k traumatizaci nově vzniklé tkáň. Používáme Surgipad, jehož povrchová tkanina podporuje hojení rány a je příjemná pro pacientku. Lze ho použít přímo na ránu, ale i jako sekundární obvaz ke krytí speciálních terapeutických obvazů. Jako další nepřilnavý obvaz používáme Release. Jeho speciální úprava zabraňuje zpětnému toku exsudátu, má minimální kontakt s ránou, nelepí se na ni a výborně exsudát absorbuje.

R. Šálová
Apolinářská 18
128 00 Praha 2